

MINISZTERELNÖKSÉG

A FAGYOTT ZENE FELOLVASZTÁSA

avagy

a zöldfelület-gazdálkodás szabályozási dilemmái

Dömötör Tamás PhD

kormányfőtanácsos

Településtervezési és Területrendezési Főosztály

Építészeti és Építésügyi Helyettes Államtitkárság

Az építészet megfagyott zene

Friedrich Schlegel

**Zene – idő
Építészet – tér**

**Ritmus, áramlás
Esztétika, stílus
Fiziológiai hatás**

Az építészet megfagyott zene

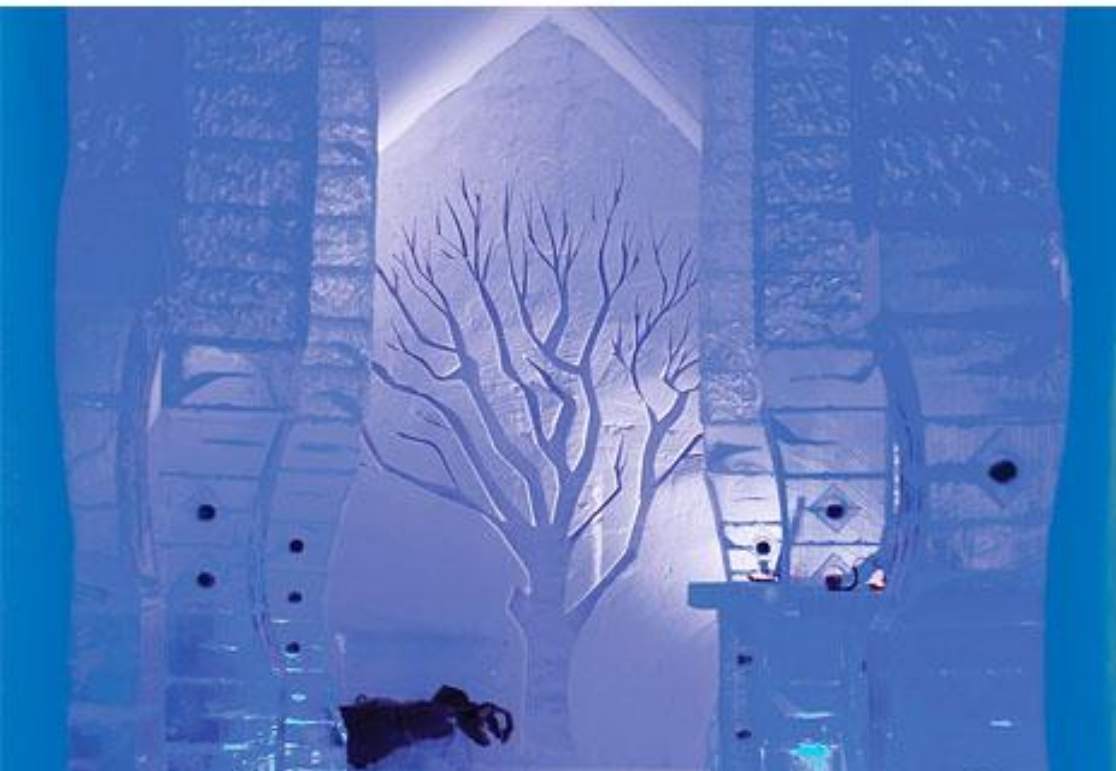
Friedrich Schlegel

Zene – idő Építészet – tér

„...Az arányok kidolgozásának minden szabályát tehát a muzsikusoktól kölcsönözzük, akik az ilyen fajta számok legnagyobb mesterei, valamint a legkiválóbb és legteljesebb természeti sajátosságokból.”

Alberti

**Ritmus, áramlás
Esztétika, stílus
Fiziológiai hatás**

Az építés szabályozása

A fagyott zene komponálása

„...az ember miként foglalhatja el azt a helyet, ami őt minden más között kitünteti, s miként lehet ehhez a helyhez méltó azáltal, hogy nem foglalja el, és nem szorítja ki azt, ami még a hely vonzáskörében van.”

Bacsó Béla

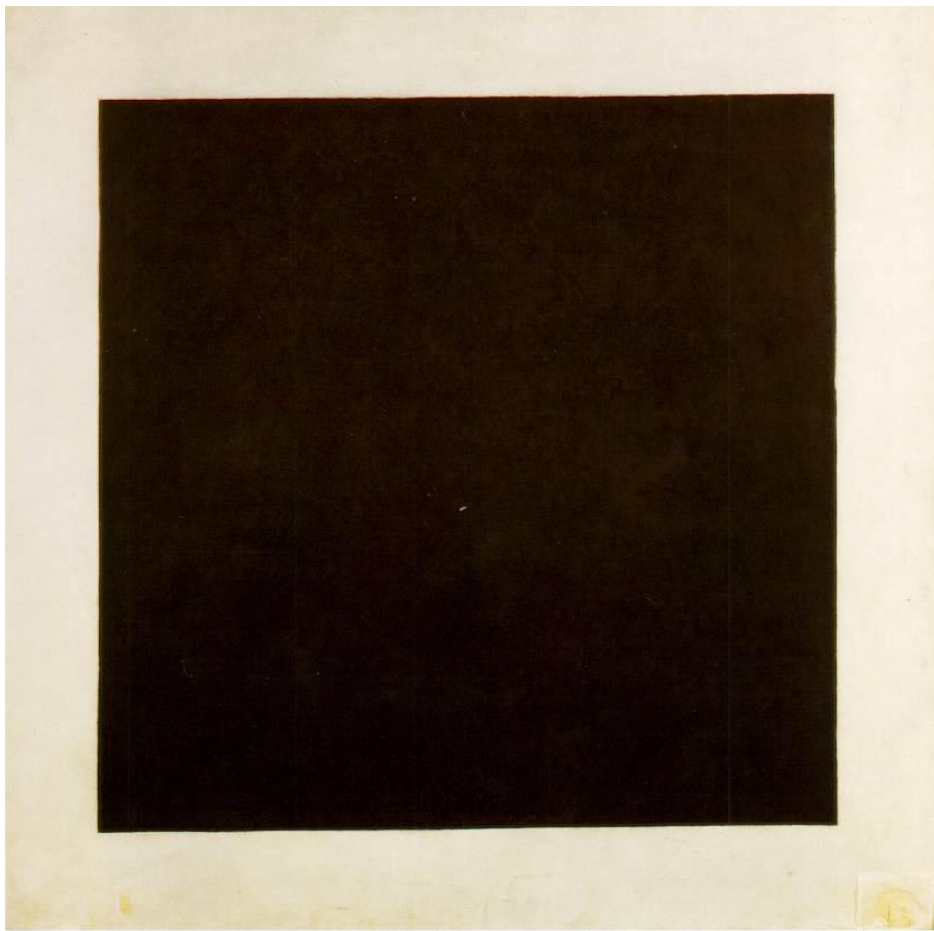

Csend, üresség

John Cage: 4'33" (1952)

*Kazimir Szeverinovics Malevics:
Fekete négyzet fehér alapon
(1913)*

pusztaság

Csend, üresség

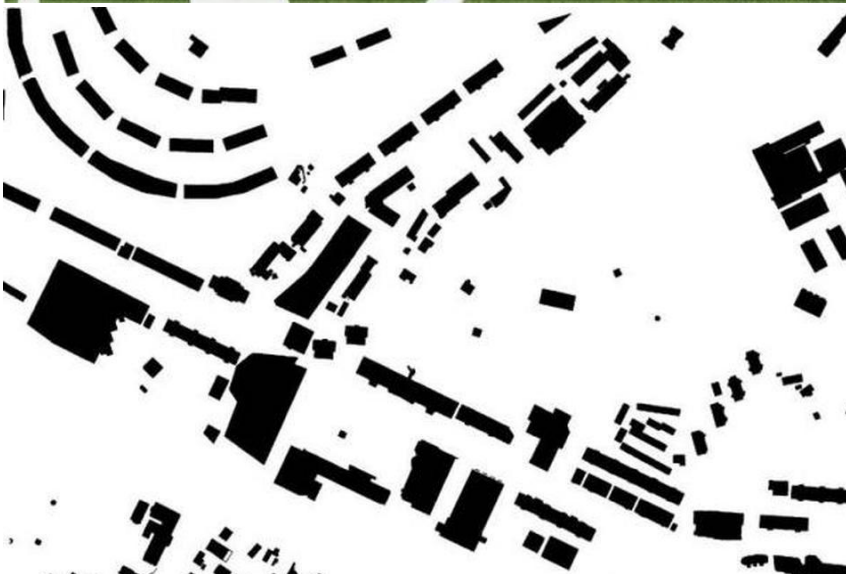
John Cage: 4'33"

*Kazimir Szeverinovics Malevics:
Fekete négyzet fehér alapon
(1913)*

pusztaság

tömör-üres morfológia

Olvadó építészet

„...Létezik-e egy anyagában folyékony építészet, mely nem a stabilitás, hanem a változás szerint alakul és arra figyel – így együtt él – a valóság folyékony és változékony természetével? Elképzelhető-e egy építészet, mely inkább időbeli, mint térbeli? Egy építészet, melynek célja nem a méretbeli kiterjedés, hanem a mozgás és tartam rendezése lenne?”

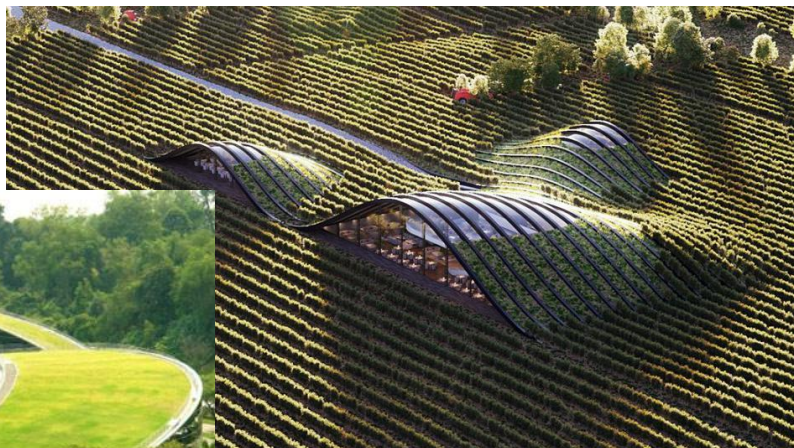
Marcos Novak

MINISZTERELNÖKSÉG

Zöldbe olvadó építészet

Minőségi építészet, korszerű településügy

Szabályozási trendek

- *Egyszerű, letisztult*
- *Közérthető, felhasználóbarát*
- *Költséghatékony*

- *Szubszidiáris*
- *Digitális*
- *Integrált*

Az épített környezet („második természet”)

A zöldfelület az épített környezet része?

Étv. 2.§ 5. *Épített környezet:* a környezet tudatos építési munka eredményeként létrehozott, illetve elhatárolt épített (mesterséges) része, amely elsődlegesen az egyéni és a közösségi lét feltételeinek megteremtését szolgálja.

KvTv.

•**2. §** (1) A törvény hatálya kiterjed:

•*a)* az élő szervezetek (életközösségeik) és a környezet élettelen elemei, valamint azok **természetes és az emberi tevékenység** által alakított környezetére;

4. § E törvény alkalmazásában

•**1.*.** *környezeti elem:* a föld, a levegő, a víz, az élővilág, valamint az ember által létrehozott épített (mesterséges) környezet, továbbá ezek összetevői;

•**2.*.** *környezet:* a környezeti elemek, azok rendszerei, folyamatai, szerkezete;

•**27. §*** A **természetes és épített környezet** összehangolt védelme érdekében...

Az épített környezet („második természet”)

Fejlődés, fejlesztés = építés, beépítés?

Zöldfelületi rendszer vagy zöldinfrastruktúra?

Térségi vagy települési zöldinfrastruktúra?

Szürke és/vagy zöldinfrastruktúra?

A zöldfelület-gazdálkodás és a tervezés?

- Zöldfelületi rendszer tervezése településtervekben
- Zöldfelület-gazdálkodás környezetvédelmi programban

A zöldinfrastruktúra sajátosságai

1. Szolgáltatást nyújt a település lakóinak (akár a többi infrastruktúra);
2. Ha folytonosságát megszakítjuk, akkor is el tudja látni szolgáltató szerepét, bár e megszakítások csökkentik hatásfokát;
3. Az egyén is növelheti a minőségét pl. saját kertjének, telkének zöldítésével;
4. Elsődlegesen a helyi közösségnek szolgálat, nem az egyes személyeknek, ezért a létesítése és fenntartása elsődlegesen közösségi feladat;
5. A szolgáltatás sokrétű, nehezen mérhető;
6. A legtöbb infrastruktúra elem a városokban koncentrálódik, ugyanakkor a zöld infrastruktúra gyakran fordított arányt mutat;
7. Az érzékelt szolgáltatás minősége térben jelentősen eltérő lehet;
8. Településrésztől függően eltérő az igényelt szolgáltatás jellege;
9. Többszintű (mint pl. az úthálózat → tervezés, fenntartás);

A zöldinfrastruktúra az EU-ban

Az EU Zöldinfrastruktúra célok – integráció szükséges:

- Területhasználat (terület- és településrendezés)
- Víz és tengerparti környezet
- Mezőgazdaság és erdészet
- Klímavédelem
- Katasztrófavédelem
- Halászat
- Közlekedés
- Energia
- Kultúra
- Környezeti hatásvizsgálat, stratégiai környezeti vizsgálat
- Natura2000
- Árvízvédelem

A zöldinfrastruktúra kihívások az EU-ban

Az EU Zöldinfrastruktúra célok – fragmentáció megszüntetése

- Európa a leg**fragmentált**abb kontinens
- Folyamat visszafordításának fő eszköze a városi és vidéki ZI **változatos** ökoszisztémáinak erősítése
- Mérés városi területeken Corine felszín**borítottság** méréssel, előrejelzés 2030-ig
- Szenáriók felállítása, vizsgálata: kompakt **városszerkezet** hatása; tájmozaik típusok hatása a város kompakt szerkezetére

A zöldinfrastruktúra az EU-ban

IV. MAES jelentés (2016)

- Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services: Urban ecosystems 4th Report, Final May 2016
- A városi ökoszisztémák vagy városok szocio-ökologikus rendszerek, amelyek zöld és épített infrastruktúrából állnak
- A városi szabályozások egyre inkább használják a városi ZI-t.
- Egyre több adat elérhető a szabályozás segítésére és a városok értékelésére
- Példák a városi zöld terek tipizálására, feltérképezési módjaira

A zöldinfrastruktúra az EU-ban

Az EU ZI Stratégia felülvizsgálata (2019) megállapítások

- Sok országban ZI cél és követelmény a biodiverzitásra vonatkozó szakpolitikákban, jogszabályokban
- ZI nemzeti stratégia (fogalom-meghatározással) külön jogszabályban csak Németországban
- Klímastratégiák elismerik az ökoszisztéma alapú megközelítést és a ZI-t az alkalmazkodás eszközeként
- Katasztrófa-kockázat kezelés eszköze, potenciál erősítése kell
- Egészségügyben nem nagyon használják, fejleszteni kell
- Regionális politikában szürke infrastruktúra és intenzív földhasználat-változtatás alternatívája vagy kiegészítő intézkedése
- Makroregionális együttműködésben: alpesi ZI miniszteri nyilatkozat

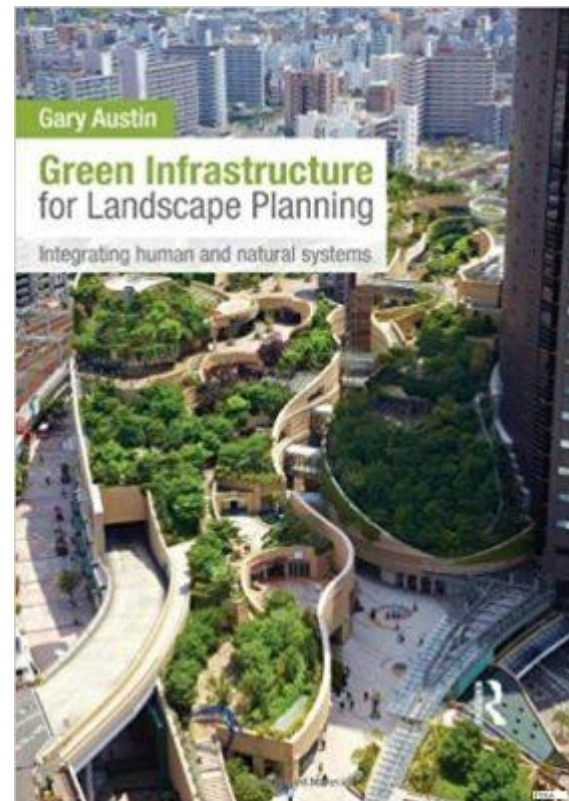

A zöldinfrastruktúra az EU-ban

Az EU ZI Stratégia felülvizsgálata (2019) megállapítások

- Energiainfrastruktúra kiegészítése (felsővezetékek alatti élőhelyek alacsony növényzettel; megújuló energiaforrások ZI-ból; zöldfolyosók TEN-E mentén)
- Közlekedés – csak elszigetelt kezdeményezések
- Információ: A biológiai sokféleség európai információs rendszere, beleértve egy ZI-val kapcsolatos könyvtárat+útmutatók (regionális/kohéziós politika, vízgazdálkodás/árvízvédelem, KHV/SKV)

MINISZTERELNÖKSÉG

Zöld Infrastruktúra Fejlesztési és Fenntartási Akcióterv (ZIFFA)

Jelenlegi helyzet – célok megvalósulása

Nemzetközi tendenciák, követelmények

- ENSZ SDG célok megvalósítása (ökológia, biodiverzitás 2020-ra tervezésbe integrálás)
- EU 2050 klímasemleges (2021-ig területhasználati jogi eszközök felülvizsgálata, beépített területek növekedésének megállítása)
- EU Green Deal (2020 biodiverzitás mérése, természeti tőke visszaállítása)

Nemzetközi tendenciák, követelmények

- Lipcsei Karta megújítása 2020 (klímakihívások, digitalizáció)
- Új EU várospolitikai partnerségek (biztonságos közterek, kulturális örökség)
- kapcsolódó települési tematikus tervek (SECAP, SUMP)

Hazai zöld város trendek

Biodiverzitás

**Csapadékvíz
megtartás**

**Többfunkciós
zöldfelületek
(funkcionális
diverzítás)**

**Tervezhetőség
hazai
alapanyagból**

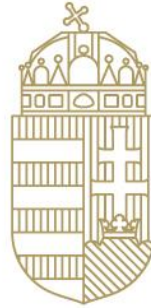

Hazai kihívások

- **Önkormányzatok egységes Z lapok, vagyonkataszter és nyilvántartás hiányosságai**
- **Hazai dísznövénytermesztés és tájépítészeti tervezés összehangolása**
- **Települések versenyképességének erősítése (népességmegtartás)**
- **Fogalmak tisztázása (zöldinfrastruktúra, zöldfelület-gazdálkodás, park, kert stb.)**
- **Digitalizáció szükségessége és lehetőségei**
- **Személyi feltételek (helyi szakember-ellátottság)**
- **Szemléletformálás**

MINISZTERELNÖKSÉG

Köszönöm a figyelmet!

Dr. Dömötör Tamás
tamas.domotor@me.gov.hu
